

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره مطالعات و سازمانهای بین‌المللی

دایره مطالعات ارزی

بررسی وضع اقتصادی - ارزی کشورهای عمده
نرخهای بهره، قیمت طلا و نفت

طی هفته منتهی به ۲۰۱۰/۰۱/۰۱

(شماره ۴۱)

۱۳ دیماه ۱۳۸۸

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۱	نوسانات ارزشهای عمده در سال ۲۰۰۹ میلادی
۱۰	ژاپن
۱۳	انگلیس
۱۷	نوسانات قیمت طلا در سال ۲۰۰۹ میلادی
۲۰	نفت

ارزش هر دلار آمریکا به ارزهای عمده (آخر وقت بازار نیویورک) ، قیمت نقدی

طلا ، قیمت نفت خام در بازارهای سلف و ۴ شاخص عمده سهام

هفته منتهی به ۱۳۸۸/۱۰/۱۱

۲۰۱۰/۱/۱

متوسط هفته گذشته	رتبه	درصد تغییرات نسبت به هفته گذشته	متوسط هفته	جمعه ۱ژانویه	پنجشنبه ۳۱دسامبر	چهارشنبه ۳۰دسامبر	سه شنبه ۲۹دسامبر	دوشنبه ۲۸دسامبر	عنوان	جمعه ۲۵دسامبر
۰/۶۳۸۸۰		-۰/۰۷	۰/۶۳۸۳۲	-	۰/۶۳۷۸۸	۰/۶۴۰۲۱	۰/۶۳۷۲۲	۰/۶۳۷۹۸	دلار به SDR	-
۱/۴۳۲۸	(۴)	۰/۱۱	۱/۴۳۴۴	۱/۴۳۲۶	۱/۴۳۲۵	۱/۴۳۴۲	۱/۴۳۴۶	۱/۴۳۸۰	یورو (یول واحد اروپایی) *	۱/۴۳۹۷
۱/۵۹۸۰	(۲)	۰/۵۱	۱/۶۰۶۱	۱/۶۱۷۱	۱/۶۱۶۱	۱/۶۰۷۶	۱/۵۸۹۷	۱/۶۰۰۳	لیبره انگلیس *	۱/۵۹۶۴
۱/۰۵۳۹	(۳)	-۰/۴۶	۱/۰۴۹۰	۱/۰۵۲۱	۱/۰۵۲۰	۱/۰۵۵۱	۱/۰۴۳۶	۱/۰۴۲۵	دلار کانادا	۱/۰۵۰۱
۱/۰۴۱۴	(۱)	-۰/۵۴	۱/۰۳۵۸	۱/۰۳۴۸	۱/۰۳۵۵	۱/۰۳۶۵	۱/۰۳۷۴	۱/۰۳۴۷	فرانک سوییس	۱/۰۳۵۹
۹۱/۴۸	(۵)	۱/۰۳	۹۲/۴۲	۹۳/۰۳	۹۲/۹۲	۹۲/۴۵	۹۲/۰۵	۹۱/۶۴	ین ژاپن	۹۱/۲۰
۱/۵۶۵۴۴		۰/۰۷	۱/۵۶۶۶۱	تعطیل	۱/۵۶۷۶۹	۱/۵۶۱۹۹	۱/۵۶۹۳۲	۱/۵۶۷۴۴	SDR به دلار	تعطیل
۱۰۹۱/۴۱		۰/۵۰	۱۰۹۶/۸۴	تعطیل	۱۰۹۶	۱۰۸۹/۴۵	۱۰۹۸/۴۵	۱۱۰۳/۲۵	طلای نیویورک (هراونس)	تعطیل
۱۰۹۵/۰۹		-۰/۳۵	۱۰۹۱/۲۳	تعطیل	۱۰۸۷/۵۰	۱۰۸۷/۵۰	۱۰۹۸/۷۰	تعطیل	طلای لندن (هر اونس)	تعطیل
۷۵/۷۱		۴/۴۴	۷۹/۰۷	تعطیل	۷۹/۳۶	۷۹/۲۸	۷۸/۸۷	۷۸/۷۷	نفت پایه آمریکا	تعطیل
۷۴/۵۵		۴/۲۶	۷۷/۷۳	تعطیل	۷۷/۹۳	۷۸/۰۳	۷۷/۶۴	۷۷/۳۲	نفت برنت انگلیس	تعطیل
۱۰۴۶۶		۰/۴۹	۱۰۵۱۷	تعطیل	۱۰۴۲۸	۱۰۵۴۹	۱۰۵۴۵	۱۰۵۴۷	DOW-30 (بورس وال استریت)	تعطیل
۵۳۴۹		۱/۲۵	۵۴۱۶	تعطیل	۵۴۱۳	۵۳۹۸	۵۴۳۸	تعطیل	FTSE-100 (بورس لندن)	تعطیل
۱۰۳۹۸		۲/۰۰	۱۰۶۰۶	تعطیل	تعطیل	۱۰۵۴۶	۱۰۶۳۸	۱۰۶۳۴	NIKKEI-225 (بورس توکیو)	۱۰۴۹۵
۵۹۴۵		۰/۷۸	۵۹۹۱	تعطیل	تعطیل	۵۹۵۷	۶۰۱۲	۶۰۰۳	DAX-30 (بورس فرانکفورت)	تعطیل

شماره ۴۱

* هر واحد به دلار آمریکا

بسمه تعالی

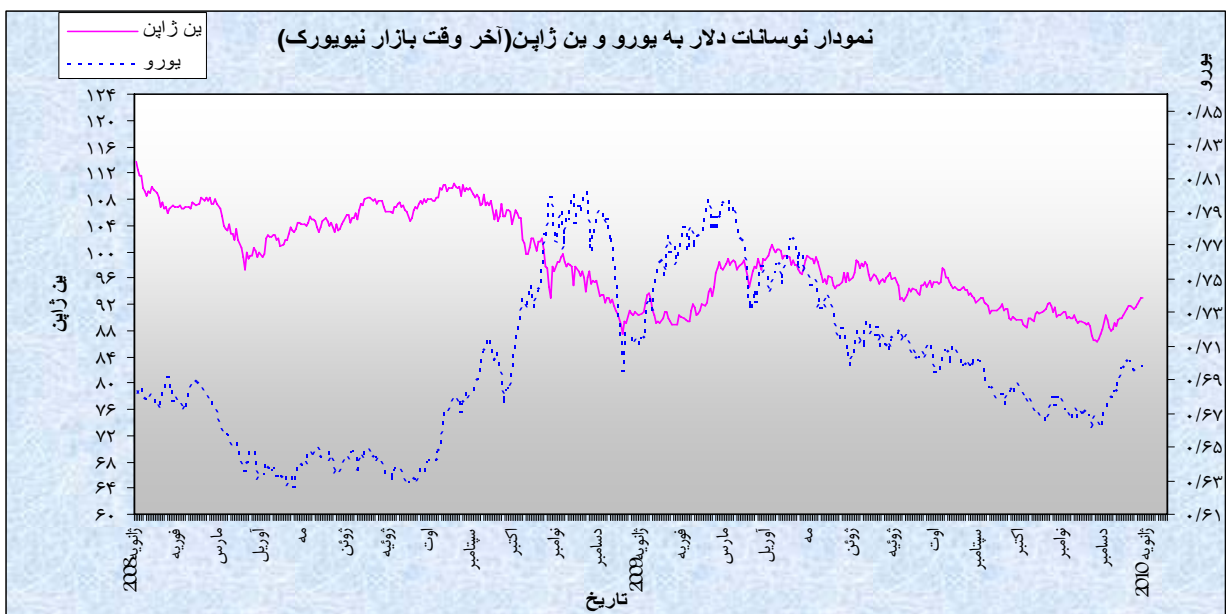
نوسانات ارزهای عمده

در سال ۲۰۰۹ میلادی

ارزش دلار در پایان سال ۲۰۰۹ میلادی نسبت به ارزش آن در پایان سال ۲۰۰۸ میلادی، در برابر تمام ارزهای عمده، به استثنای ین ژاپن، کاهش یافت. نرخ برابری دلار در برابر سایر ارزهای عمده در آخرین روز هر یک از سالهای اخیر به نرخ پایان وقت بازار نیویورک به شرح زیر بوده است:

سال	پایان سال ۲۰۰۶	پایان سال ۲۰۰۷	پایان سال ۲۰۰۸	پایان سال ۲۰۰۹	درصد تغییر پایان سال ۲۰۰۹ به پایان سال ۲۰۰۸
یورو به دلار	۱/۳۱۹۹	۱/۴۵۸۹	۱/۳۹۷۸	۱/۴۳۲۴	۲/۴۸
لیبره انگلیس به دلار	۱/۹۵۸۴	۱/۹۸۴۷	۱/۴۶۲۶	۱/۶۱۶۷	۱۰/۵۴
دلار استرالیا به دلار	۰/۷۸۹۵	۰/۸۷۵۷	۰/۷۰۷۳	۰/۸۹۸۰	۲۶/۹۶
دلار نیوزیلند به دلار	۰/۷۰۴۵	۰/۷۶۶۶	۰/۵۸۳۵	۰/۷۲۵۸	۲۴/۳۹
دلار به ین	۱۱۹/۰۵	۱۱۱/۳۳	۹۰/۶۰	۹۳/۰۳۰	۲/۶۸
دلار به دلار کانادا	۱/۱۶۵۷	۰/۹۹۶۴	۱/۲۱۶۵	۱/۰۴۷۰	-۱۳/۹۳
دلار به فرانک سوئیس	۱/۲۱۸۱	۱/۱۳۳۵	۱/۰۶۶۹	۱/۰۳۵۰	-۲/۹۹
دلار به کرون سوئد	--	۶/۴۶۲۲	۷/۸۱۰۵	۷/۱۵۵۶	-۸/۳

درمیان ارزهای عمده ، دلار استرالیا با ۲۶/۹۶ درصد افزایش در برابر دلار آمریکا بهترین عملکرد و ین ژاپن با ۲/۶۸ درصد کاهش در برابر دلار، بدترین عملکرد را داشته اند. درمیان ارزهای عمده یورو با ۲/۴۸ درصد افزایش در برابر دلار، پایینترین رشد را در برابر این ارز داشته است.

نوسانات دلار در برابر ارزهای عمده به سه مرحله متمایز به شرح زیر تقسیم می شود :

دوره اول - از آغاز سال تا اوایل مارس ۲۰۰۹ میلادی

در این دوره دلار در برابر یورو و برخی از ارزهای عمده دیگر سیر صعودی داشت. بطوریکه هر لیره از ۱/۴۶۲۶ در پایان سال ۲۰۰۹ در ۲۳ ژانویه به ۱/۳۵۰۰ دلار ، یعنی به پایین ترین سطح ۲۳ سال گذشته رسید. در این دوره ریسک گریزی سرمایه گذاران و احتمال ادامه کاهش نرخ های بهره در منطقه یورو و انگلیس موجب تقویت دلار در برابر یورو ، لیره و برخی از ارزهای دیگر شد. همچنین ریسک گریزی سرمایه گذاران سبب ثبات نسبی دلار در برابر ین شد. بطوریکه هر یورو از

۱/۳۹۷۶ در آخرین روز سال ۲۰۰۸ میلادی به تدریج کاهش یافت تا به سطح ۱/۲۴۵۷ دلار در روز چهارشنبه مطابق با ۵ مارس رسید.

ریسک پذیری سرمایه گذاران - در اوایل ژانویه سال ۲۰۰۹ میلادی، خبر مربوط به کاهش ۵۲۴۰۰۰ نفری تعداد شاغلین بخش غیرکشاورزی ماه دسامبر سال ۲۰۰۸ میلادی آمریکا منتشر شد. به این ترتیب فقط در سه ماهه آخر سال ۲۰۰۸ میلادی حدود ۱/۵ میلیون نفر شغل خود را از دست دادند. بعداً در اوایل ماه فوریه خبر مربوط به کاهش ۵۹۸ هزار نفر تعداد شاغلین بخش غیرکشاورزی ماه ژانویه و در اوایل ماه مارس خبر مربوط به کاهش ۶۵۱ هزار نفری تعداد شاغلین ماه فوریه ۲۰۰۹ همان بخش آمریکا منتشر شد. انتشار این ارقام و برخی از ارقام اقتصادی دیگر، دورنمای بسیار تیره ای از دورنمای اقتصادی آمریکا ترسیم نموده بود.

ازسوی دیگر مشکلات مالی شرکتهای آمریکایی و سایر کشورها نیز همچنان ادامه داشت. در روز ۲۰ ژانویه Royal Bank of Scotland (دومین بانک بزرگ انگلیس) زیان مالی سال ۲۰۰۸ میلادی خود را حدود ۲۸ میلیارد پوند اعلام کرد. به همین دلیل در این روز ارزش سهام این بانک با ۶۷ درصد کاهش به ۱۲ پنس (۰/۱۲ پوند) کاهش یافت. این درحالی است که در یکسال قبل، ارزش هر سهم این بانک حدود ۳/۰ پوند بود. همچنین در روز چهارشنبه (۲۱ ژانویه) احتمال نیازمند شدن بانک بزرگ انگلیسی Barclays به کمکهای دولت و حتی احتمال ملی شدن این بانک قوت گرفت. در روز دوشنبه دوم فوریه نیز مؤسسه رتبه بندی اعتباری Moody's، رتبه اعتباری بانک انگلیسی Barclays Capital انگلیس را با دو رتبه کاهش به Aa₃ کاهش داد. در روز ۲۷ فوریه دولت آمریکا اعلام کرد که حدود ۲۵ میلیارد دلار از Preferred Stock بانک Citigroup را به Common Share تبدیل می کند. در واقع دولت آمریکا از این طریق حدود ۳۶ درصد از سهام این بانک را به تملک خود درآورد. در روز دوم مارس ۲۰۰۹ نیز شرکت بیمه AIG آمریکا اعلام کرد که

در سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۸ میلادی حدود ۶۱/۷ میلیارد دلار زیان داشته است. این بزرگترین زیان یک شرکت آمریکایی در طی یک سه ماهه در طول تاریخ آمریکا بوده است. لحظاتی پس از انتشار خبر مذکور وزارت خزانه داری و بانک مرکزی آمریکا مشترکاً اعلام کردند که حدود ۳۰ میلیارد دلار کمک در اختیار این شرکت خواهند گذاشت. این شرکت که زمانی بزرگترین شرکت بیمه آمریکا بود در سال ۲۰۰۸ میلادی نیز حدود ۱۵۰/۰ میلیارد دلار کمک از دولت دریافت کرده بود.

چنین مشکلاتی بر قیمت سهام در آمریکا فشار نزولی شدیدی وارد می کرد. بطوریکه در مقطعی از روز دوم مارس شاخص قیمت سهام داو جونز برای اولین بار از ماه مه سال ۱۹۹۷ میلادی به سطحی پایین تر از ۷۰۰۰ و شاخص قیمت سهام استاندارد اند پورز برای اولین بار از اکتبر سال ۱۹۹۶ میلادی به بعد به سطح پایین تر از ۷۰۰ تنزل نمود.

در روز ۴ فوریه، مؤسسه رتبه بندی اعتباری Fitch اعلام کرد که رتبه اعتباری بدهیهای دولتی روسیه را به "BBB" کاهش داد. همچنین Fitch اعلام کرد که به دلیل ضعف قیمت مواد اولیه، سیر نزولی شدید ذخایر ارزی روسیه و مشکلات مربوط به بدهیهای شرکتهای روسی، احتمال ادامه کاهش رتبه اعتباری بدهیهای دولتی این کشور در آینده نزدیک وجود دارد. ذخایر ارزی روسیه از ۵۹۷/۵ میلیارد دلار در ۸ اوت ۲۰۰۸ به ۳۸۸/۱ میلیارد دلار در ۳۰ ژانویه کاهش یافته بود. حتی احتمال می رفت که دولت روسیه محدودیتهایی را برای خروج سرمایه از این کشور اعمال نماید. چنین محدودیتهایی در سال ۲۰۰۶ میلادی کنار گذاشته شده بود. دولت روسیه در روزهای بعد پیش بینی کرد که تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۰۹ میلادی حدود ۲/۲ درصد کاهش یابد. این در حالی است که در طی چند سال اخیر اقتصاد روسیه از رشد سالانه ۶-۷ درصد برخوردار بود. وضعیت شرکتهای و بانکهای اروپایی نیز چندان مطلوب به نظر نمی رسد. در ۱۷ فوریه مؤسسات رتبه بندی اعتباری Standard & Poor's و Moody's، بطور جداگانه اعلام کردند که

رتبه اعتباری بانکهای اروپای شرقی و بانکهای مادر آنان در اروپای غربی، در معرض کاهش رتبه اعتباری قرار دارند. در ۱۸ فوریه نیز دولت آلمان قانونی برای ملی کردن بانکهای این کشور تصویب کرد. در همان روز Commerz bank آلمان اعلام کرد که در سال ۲۰۰۸ میلادی با زیان شدیدی مواجه گردید.

مشکلات اقتصادی و بحران مالی شرکتها و بانکها و ضعف شدید شاخصهای قیمت سهام در آمریکا و سایر کشورهای عمده صنعتی سبب شده بود تا ریسک گریزی سرمایه گذاران افزایش یابد و سرمایه ها به سوی دلار و ین ژاپن به عنوان مأمّن سرمایه گذاری سوق داده شوند.

دورنمای نرخهای بهره - نرخ بهره کلیدی منطقه یورو در ۲۱ ژانویه از ۲/۵ درصد به ۲/۰ درصد کاهش داده شد. پس از آن تا ۱۱ مارس، بانک مرکزی اروپا از کاهش نرخهای بهره کلیدی خودداری کرد. اما به دلیل ضعف شدید اقتصادی منطقه یورو انتظار می رفت که بانک مرکزی اروپا نرخهای بهره کلیدی خود را کاهش دهد. اما بانک مرکزی انگلیس در دوره مورد نظر در سه نوبت یعنی در ۸ ژانویه، ۵ فوریه و ۵ مارس، نرخهای بهره کلیدی خود را کاهش داد. نرخ بهره کلیدی این بانک از ۲/۰ درصد در ۷ ژانویه به ۰/۵ درصد در ۵ مارس کاهش داده شد. اما نرخهای بهره کلیدی ژاپن در این مدت تغییر نکرد و انتظار تغییر آنان نیز وجود نداشت. چون نرخ بهره ژاپن در ماه دسامبر سال ۲۰۰۸ به ۰/۱ درصد و نرخ بهره آمریکا نیز در همان ماه به محدوده ۰-۰/۲۵ درصد کاهش داده شده بود و احتمال ادامه کاهش آنان وجود نداشت. کاهش نرخهای بهره در انگلیس و منطقه یورو و احتمال ادامه کاهش آن در منطقه یورو نیز به فرار سرمایه ها از یورو و لیره به سوی دلار و ین کمک کرد. موارد مذکور سبب شد تا لیره و یورو در برابر ین و دلار آمریکا کاهش یابد و ین از ثبات نسبی در برابر دلار از آغاز سال ۲۰۰۹ تا اوایل مارس ۲۰۰۹ میلادی برخوردار شوند.

البته در طول دوره مذکور در برخی از موارد مذکور، یکن در برابر دلار کاهش می یافت. احتمال اتخاذ موضعی از سوی دولت ژاپن در مخالفت با افزایش شدید ارزش یکن و یا انتشار ارقام نامطلوب اقتصادی نظیر خبر مربوط به کاهش ۴/۱ درصدی تولید ناخالص داخلی سه ماهه چهارم ژاپن، در ۱۶ فوریه بر یکن تأثیری منفی گذاشت. کاهش تولید ناخالص داخلی ژاپن در سه ماهه چهارم، شدیدترین کاهش در نوع خود از زمان بحران نفتی سال ۱۹۷۴ میلادی به بعد بود.

مرحله دوم - از اوایل مارس تا اواخر نوامبر -

در این دوره از نوسانات، نرخ برابری ارزها تحت تأثیر افزایش ریسک پذیری سرمایه گذاران و افزایش شدید تزریق نقدینگی به بازار توسط بانک مرکزی آمریکا و بانک های مرکزی برخی از کشورهای دیگر قرار داشت.

افزایش ریسک پذیری سرمایه گذاران - از دهم مارس ۲۰۰۹ بتدریج ریسک گریزی سرمایه گذاران کاهش یافت. چون در روز دهم مارس بانک آمریکایی Citigroup اعلام کرد که در سه ماهه اول سال جاری سودده بوده است. این خبر سبب افزایش ۵/۸ درصد شاخص سهام داو جونز به سطح ۶۹۲۶/۴۹ و افزایش ۶/۳۷ درصدی S&P 500 به سطح ۷۱۹/۶ و افزایش ۷/۰۷ درصدی Nasdaq به سطح ۱۳۵۸/۲۸ گردید. در روز ۱۱ مارس نیز بانک آمریکایی JP Morgan اعلام کرد که در ماههای ژانویه و فوریه سودده بوده است. در نهم آوریل بانک آمریکایی Wells Fargo پیش بینی کرد که در سه ماهه اول سال جاری ۳/۰ میلیارد دلار سود عاید آن بشود. در روز ۱۳ آوریل عملکرد سه ماهه اول بانک آمریکایی Goldman Sachs، در روز ۱۶ آوریل عملکرد سه ماهه اول JP Morgan و در روز بعد عملکرد Citigroup منتشر شدند که جملگی بهتر از انتظار قبلی بودند. همچنین برخی از بانک ها نیز شروع به بازپرداخت بدهیهای خود به دولت آمریکا کردند. بتدریج شواهدی از بهبود اقتصادی آمریکا نیز ظاهر شد. که برخی از این شواهد عبارتند از:

- کند شدن سیر نزولی تولید ناخالص داخلی از ۶/۴- درصد در ارقام سه ماهه اول به ۱/۰- درصد در ارقام سه ماهه دوم؛
  - فروش خانه های تک واحدی جدید ماه ژوئن ۱۱/۰ درصد افزایش یافت که شدیدترین افزایش در نوع خود از سال ۲۰۰۰ میلادی به بعد بوده است ؛
  - تعداد کسانی که ماهانه شغل خود را از دست داده اند از ۶۶۳ هزار نفر در ماه مارس بتدریج کاهش یافت تا به سطح ۲۰۱ هزار نفر در ماه اوت رسید.
- انتشار عملکرد مطلوب شرکت های آمریکایی و کاهش بدبینی نسبت به دورنمای اقتصادی این کشور سبب افزایش شدید شاخص های قیمت سهام گردید. شاخص های قیمت سهام آمریکا در سال ۲۰۰۹ میلادی ، از بهترین عملکرد برخوردار بودند. بطوریکه شاخص استاندارد اندپورز ۲۳/۵ درصد، داو جونز ۱۸/۸ درصد و Nasdaq ۴۳/۹ درصد، افزایش یافتند. این امر سبب شد تا موقعیت دلار و ین به عنوان مامن سرمایه گذاری از ماه مارس به بعد به خطر افتد.
- تزریق فراوان نقدینگی به بازار - کمیته بازار باز فدرال نیز در اجلاس ۱۷-۱۸ مارس تصمیماتی به شرح زیر گرفت:
- الف- خرید ۷۵۰ میلیارد دیگر از اوراق با پشتوانه وام های رهنی و افزایش خرید این نوع اوراق قرضه در سال ۲۰۰۹ به ۱/۲۵ تریلیون دلار ؛
  - ب- خرید بدهی بخش های نیمه دولتی به میزان ۱۰۰ میلیارد دلار؛
  - ج- خرید ۳۰۰ میلیارد دلار از اوراق بلند مدت خزانه ظرف شش ماهه بعدی.
- بانک مرکزی در ۱۷ اوت اعلام کرد که Term Asset Backed Security Facility را تا ۳۰ ژوئن تمدید خواهد کرد . قبلاً قرار بود این تسهیلات تا ۳۱ دسامبر ۲۰۰۹ ادامه داشته باشد . تمدید اعطای این نوع تسهیلات بیانگر ادامه سیاست فوق العاده انبساطی پولی بوده است.

تزریق حجم عظیمی نقدینگی توسط بانک مرکزی آمریکا، احتمال مواجه شدن بانک مرکزی با مشکل در جمع آوری آن و بی اعتبار شدن دلار را تقویت کرد. این امر به همراه افزایش ریسک گریزی سرمایه گذاران سبب کاهش ارزش دلار در برابر یورو و سایر ارزها از اوایل ماه مارس تا ۲۵ نوامبر بشود. حتی در مقطعی از ۲۵ نوامبر هر یورو به سطح ۱/۵۱۴۴ دلار، یعنی به بالاترین سطح ۱۵ ماهه گذشته رسید. از ماه سپتامبر به بعد نیز به دلیل انتخاب دولت جدید در ژاپن و احتمال عدم مخالفت آن با ترقی ین، این ارز در برابر دلار سیر صعودی داشت.

از ۲۵ نوامبر تا پایان سال

در ۲۵ نوامبر شرکت دولتی Dubai World اعلام کرد که پرداخت سود بدهیهای خود را به مدت شش ماه به تعویق خواهد انداخت. این شرکت حدود ۱۵۹/۰ میلیارد دلار بدهی دارد و در حالیکه کل بدهیهای امیرنشین دومی حدود ۸۰/۰ میلیارد دلار است. این امر نگرانی هایی را نسبت به سلامت سایر شرکت ها و بانک ها جهان بوجود آورد و بر شاخص های قیمت سهام جهان فشار نزولی وارد کرد. در روز دوم سپتامبر نیز تحلیلگر شرکت Sanford Bernstein اعلام کرد که در صورت انتقال معاملات مربوط به مشتقات بانکی از پیشخوان بانک ها به بازار بورس، درآمد بانک JP Morgan Chase & Co حدود ۳/۰ میلیارد دلار کاهش خواهد یافت. موارد مذکور موقعیت دلار به عنوان مأمّن سرمایه گذاری را تقویت کرد. قبلاً در اول ماه دسامبر نیز رئیس اداره امور اروپای صندوق بین المللی پول گفت که ارزش واقعی یورو در برابر دلار کمتر از ارزش اسمی آن است. بعداً رئیس وزرای دارایی منطقه یورو نیز این اظهارات را تأیید کرد. در روز جمعه ۴ دسامبر نیز ارقام بهتر از انتظار اشتغال ماه نوامبر آمریکا منتشر شد که بهتر از انتظار بود. این امر امید به رها کردن سیاست پولی فوق العاده انبساطی توسط بانک مرکزی آمریکا در طی ماههای آینده را تقویت کرد. در روز ۸ دسامبر مؤسسه رتبه بندی Fitch رتبه اعتباری بدهیهای یونان را از A- به BBB+ کاهش داد. در طی ده سال گذشته این اولین بار بود که رتبه اعتباری یونان به پایین تر از A- کاهش داده می شد. در روز ۹ دسامبر مؤسسه رتبه بندی اعتباری Standard & Poor's رتبه دورنمای اعتباری AA+ بدهیهای دولتی اسپانیا را

از " با ثبات " به " منفی " مورد تجدید نظر نزولی قرار داد. در روز سه شنبه ۱۵ دسامبر ، روزنامه اطریشی Die Press گزارش داد که بانک مرکزی اطریش چهارمین بانک بزرگ این کشور، یعنی Osterreichische Volks banken را تحت مراقبت ویژه قرار داده است . موارد مذکور موجب تقویت شدید دلار در برابر یورو و برخی از ارزهای عمده دیگر شد. ترس از گسترش بحران مالی دومی به سایر نقاط جهان اظهارات روز ۲۶ نوامبر وزیر دارایی ژاپن در جهت مداخله در بازارهای ارزی در جهت تضعیف ین ، سبب ترقی ین در برابر دلار گردید. حتی در مقطعی از اواخر هفته منتهی به ۲۷ نوامبر هر دلار به سطح ۸۴/۸۲ ین، یعنی به پایین ترین سطح خود از اواسط سال ۱۹۹۵ میلادی به بعد کاهش یافت. اما در روز دوم دسامبر وزیر دارایی ژاپن گفت که نمی توان نسبت به ترقی ین بی تفاوت بود. همچنین اظهارات بعدی مقامات بانک مرکزی ژاپن نشان می داد که این بانک نرخ بهره کلیدی خود را در سطح صفر حفظ خواهد کرد. این امر امکان جایگزین شدن ین به جای دلار به عنوان ارز مناسب برای استقراض را تقویت کرد و به تبع آن دلار در برابر ین تقویت شد. حتی در روز آخر سال هر دلار به بالاتر از ۹۳/۰ ین رسید.

پیش بینی نرخ برابری ارزها

به احتمال زیاد کشورهای عضو منطقه یورو در سال ۲۰۱۰ میلادی با اتخاذ سیاست مالی انقباضی ، احتمال کاهش رتبه اعتباری بدهیهای دولتی در این منطقه را کاهش خواهند داد. روسیه ، چین و برخی از کشورهای دیگر همچنان از هر فرصتی برای تضعیف موقعیت دلار به عنوان ارز ذخیره جهان استفاده می کنند. با اتمام دوره برنامه های تحرک اقتصادی ، به احتمال زیاد رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۱۰ میلادی کند می شود. مشکل کسری عظیم بودجه این کشور به احتمال قوی در سال آینده حل نخواهد شد. این در حالی است که اقتصاد منطقه یورو، ژاپن و انگلیس نیز با مشکلات جدی مواجه می باشند. با توجه به تمام موارد مذکور انتظار می رود که در سال آینده دلار در برابر یورو کاهش و در برابر ین افزایش یابد و هر دلار در محدوده ۹۳-۱۰۵ ین و هر یورو در محدوده ۱/۴۰-۱/۵۵ دلار نوسان نماید.

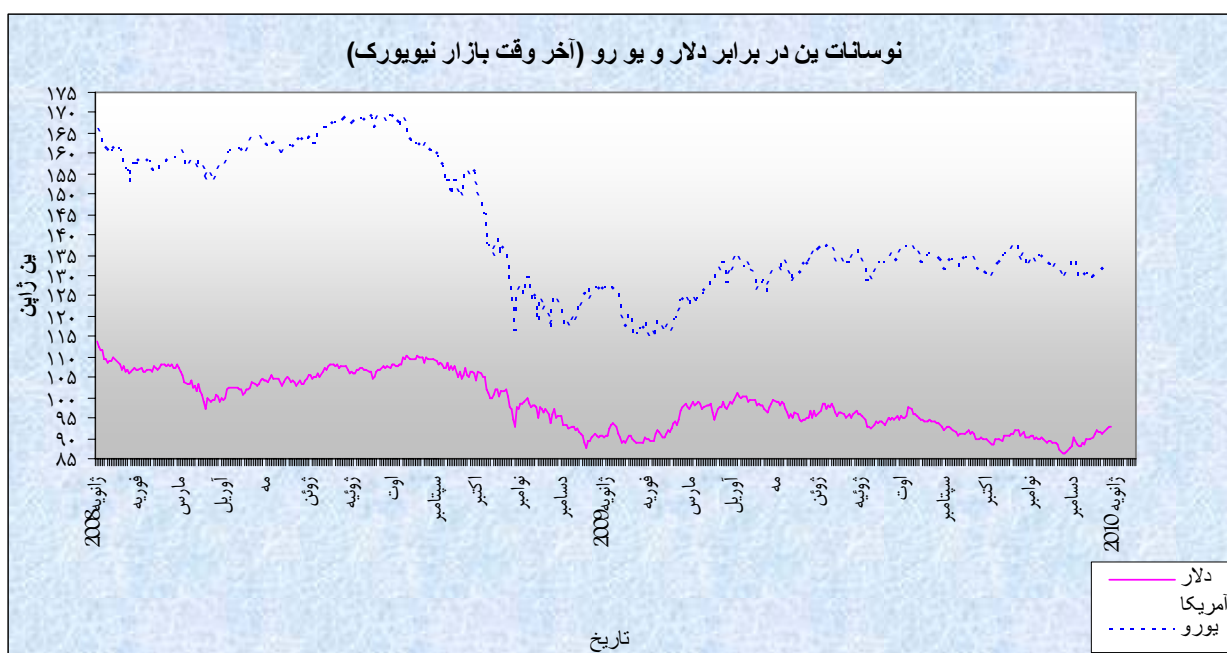
ژاپن

الف - نوسانات ین

در هفته گذشته، ین ژاپن در برابر تمام ارزهای عمده تضعیف گردید. متوسط ارزش ین در برابر دلار در هفته قبل نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل ۱/۰۳ درصد کاهش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر دلار در محدوده ۹۳/۰۳ - ۹۱/۶۴ ین معامله گردید.

بازارهای آسیا در آستانه آغاز سال نو میلادی و در سه روز پایانی سال ۲۰۰۹ با حجم کم نقدینگی به حرکت خود ادامه دادند. به دنبال تقاضای دلاری شرکتهای ژاپنی قبل از پایان سال، دلار امریکا در برابر ین تقویت شد. پیشروی دلار در برابر ین در ادامه افزایش خوشبینی نسبت به بهبود وضعیت در بزرگترین اقتصاد جهان طی یک ماه گذشته صورت گرفت. افزایش میزان خرده فروشی، موجودی انبار و موازنه تجاری امریکا در ماه نوامبر علت افزایش خوشبینی به اقتصاد امریکا بوده است.

در ژاپن، گزارش اولیه از میزان تولیدات صنعتی ماه نوامبر از رقم پیشین ۲/۵٪ به ۲/۶٪ افزایش یافت و این میزان در دوره سالانه ۳/۹٪ اعلام شد که کمترین میزان کاهش از سپتامبر ۲۰۰۸ محسوب می شود.

میزان خرده فروشی نیز در دوره ماهانه به ۰/۲٪ رسید. هفته ماقبل، دولت ائتلافی ژاپن - که در حال حاضر تحت کنترل اکثریت حزب دموکراتیک ژاپن است - میزان بودجه سالانه این کشور را که بالاترین میزان بودجه در تاریخ این کشور محسوب می شود، اعلام نمود. در این بودجه، ۹۲/۳ تریلیون ین به هزینه ها اختصاص یافته و در مجموع نسبت به پیش بینی های اولیه ۰/۲٪ افزایش دیده می شود.

در چین، نهاد نظارتی SAFE در بیانیه ای که بر روی وب سایت آن قرار گرفته اعلام نمود، نرخ مبادلاتی یوان تنها به دلار آمریکا وابسته نیست و متکی به سبد ارزی است. در همین حال، بانک مرکزی چین (PBOC) گفته است، سیاستهای پولی کنونی در سال ۲۰۱۰ نیز ادامه خواهد یافت. همچنین، مقامات چینی به اقدام اخیر وزارت بازرگانی ایالات متحده مبنی بر اخذ ۱۰ تا ۱۶ درصد تعرفه برای واردات لوله واکنش نشان دادند. بدین ترتیب، شایعه "جنگ تجاری" میان این دو کشور قوت بیشتری گرفت.

ب-بازار پولی داخلی

در ژاپن تصمیمات نرخ های بهره توسط کمیته سیاستی^۱ بانک مرکزی (BoJ) این کشور در جلسات سیاست پولی (MPM) اتخاذ می گردد. نرخ بهره رسمی BoJ نرخ تنزیل می باشد که نرخ فراخوان یک شبه بدون وثیقه نام دارد.^۲ جلسات سیاست پولی مسیر حرکت بازار پول را برای یک دوره تا برگزاری جلسه بعدی کمیته (معمولاً یک ماه بعد) تعیین می کند. این مسیر از طریق تعیین نرخ هدف برای نرخ فراخوان یک شبه مشخص می گردد. میزان خرید و فروش اوراق قرضه دولتی و استفاده از سایر ابزارهای پولی شناخته شده و حتی ابزارهای غیرمتعارف در جلسات MPM تعیین می گردند.

نرخ بهره کلیدی ژاپن از دسامبر سال ۲۰۰۸ در اوج بحران مالی جهان از ۰/۳ درصد به سطح بسیار نازل ۰/۱ درصد کاهش داده شد و تا کنون در همین سطح باقی مانده است.

---

^۱Policy Board

^۲Uncollateralized Overnight call rate

ج - اقتصاد داخلی

اقتصاد ژاپن در سال مالی منتهی به مارس ۲۰۰۹، ۳/۷ رشد منفی داشت. کاهش مخارج خصوصی به میزان ۱/۸ درصد نسبت سال قبل از آن مهمترین دلایل ضعف اقتصاد این کشور در سال مالی گذشته عنوان شده است. تولید ناخالص داخلی ژاپن در سه ماهه دوم سال جاری میلادی ۲/۷ درصد و در سه ماهه سوم ۱/۲ درصد رشد یافته بود. ارائه مشوقهایی همچون افزایش مخارج عمومی، یارانه خرید به کالاهای الکتریکی کم مصرف و خودروهای دوستدار محیط زیست و افزایش تقاضای خارجی مهمترین دلایل رشد اقتصادی ژاپن در سه ماهه دوم و سوم بوده‌اند. علاوه بر این حزب تازه به قدرت رسیده دمکرات ژاپن در صدد است تا با هدف تقویت درآمد قابل تصرف خانوارها مخارج بودجه دولت این کشور را افزایش دهد. این کمک‌ها بالغ بر ۱۴/۱ تریلیون ین (معادل ۲/۸ درصد GDP) خواهد بود. اگرچه رشد اقتصادی ۱/۲ درصدی بازارها را متعجب ساخت اما کارشناسان بر این باورند که رشد اقتصادی ژاپن تداوم نخواهد داشت و در سه ماهه ابتدایی سال آینده نزدیک به صفر خواهد بود. کاهش دستمزدها، بدتر شدن نرخ بیکاری از رقم ۵/۱ درصد کنونی و نگرانی در مورد تورم منفی مهمترین تهدیدها برای اقتصاد ژاپن در کوتاه مدت محسوب می‌شوند. تورم منفی به منزله تعویق مخارج مصرفی و به تبع آن سرمایه‌گذاری خواهد بود.

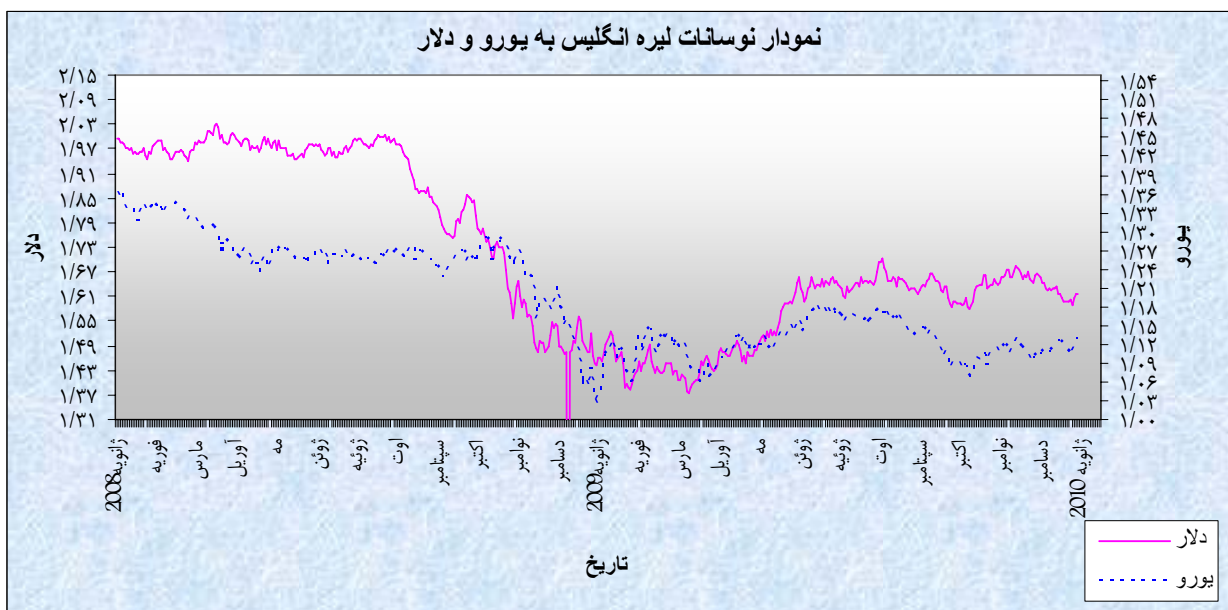
عمده ترین شاخصهای اقتصادی ژاپن														
شاخصهای اقتصادی	ماه	اکتبر	نوامبر	دسامبر	ژانویه	فوریه	مارس	آوریل	مه	ژوئن	ژوئیه	اوت	سپتامبر	اکتبر
نرخ بیکاری (به درصد)	۳/۸۰	۴/۰۰	۴/۳۰	۴/۱۰	۴/۴۰	۴/۸۰	۵/۰۰	۵/۲۰	۵/۴۰	۵/۷۰	۵/۵۰	۵/۳۰	۵/۱۰	
موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	-۲/۹۷	-۲/۹۶	-۵۹/۴۷	-۳/۸۲	-۳/۷۷	-۴/۲۶	-۵/۱۴	-۴/۱۰	-۴/۲۶	-۴/۳۴	-۳/۱۴	-۴/۹۱	-۵/۱۴	
درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	-۷/۱۰	-۱۶/۶	-۲۰/۸	-۳۱/۰	-۳۸/۴	-۳۴/۲	-۳۰/۷	-۲۹/۵	-۲۳/۵	-۲۲/۷	-۱۹/۰	-۱۸/۴	-۱۵/۱	
تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	۱/۷۰	۱/۰۰	۰/۴۰	۰/۰۰	-۰/۱۰	-۰/۳۰	-۰/۱۰	-۱/۱۰	-۱/۸	-۲/۳۰	-۲/۲۰	-۲/۲	-۲/۵۰	
رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (درصد)	سه ماهه چهارم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۹			سه ماهه دوم ۲۰۰۹			سه ماهه سوم ۲۰۰۹				
	-۴/۱			-۸/۹			-۵/۸			-۵/۱				

انگلیس

الف - نوسانات لیره انگلیس

در هفته گذشته، لیره استرلینگ در برابر تمام ارزهای اصلی بااستثنای فرانک سوئیس تضعیف شد. متوسط ارزش لیره در هفته مذکور نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر دلار ۰/۵۱ درصد افزایش داشت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر لیره در محدوده ۱/۶۱۷۱ - ۱/۵۸۹۷ دلار معامله گردید.

هفته پایانی سال ۲۰۰۹ تنها سه روز کاری را تجربه کرد. در این مدت کوتاه استرلینگ توانست بخشی از کاهش هفته قبل را جبران نماید. هفته ماقبل تجدید نظر ناامیدکننده نرخ رشد اقتصادی انگلیس در سه ماهه سوم و انتشار آخرین صورتجلسه کمیته سیاست پولی MPC در سال ۲۰۰۹ که نشان می‌داد بانک مرکزی همچنان درها را برای ادامه سیاستهای آسان پولی باز گذاشته است احتمال افزایش نرخ بهره ریپو را کم‌رنگ ساخت و به این ترتیب پوند استرلینگ تحت فشار نزولی قرار گرفت و کاهش یافت.

روز دوشنبه بازارهای مالی انگلیس به دلیل Boxing Day³ تعطیل بود. در واقع بازارها تنها از سه شنبه تا پنجشنبه فعالیت کردند. که در این سه روز پوند استرلینگ در برابر اکثر ارزهای فعال پیشروی کرد. علت تقویت پوند تقویت بنیانهای اقتصادی آبن کشور نیست. بلکه برخی جریانهای مالی آخر سال و محدود شدن حجم معاملات در این ایام عامل اصلی تقویت لیره استرلینگ بود. بعلاوه در افق بلند مدت، استرلینگ در سطوح پایین تر از نرخ تعادلی خود قرار گرفته است. به این معنا که ارزش کنونی استرلینگ کمتر از میزان تعادلی بلندمدت آن است.

در نظر گرفتن بنیانهای اقتصادی نشان می‌دهد که سال ۲۰۱۰ سال سختی برای پوند خواهد بود. مصرف داخلی ضعیف و شکننده است. نرخ بیکاری در روندی صعودی در حال افزایش است و هم‌اکنون به ۸ درصد رسیده است. میزان بدهی‌های عمومی به حدی رسیده که حتی احتمال کاهش رتبه بدهی این کشور در آینده نه چندان دور وجود دارد. مهمتر از همه طی چند ماه آینده انتخابات پارلمانی و عمومی شبه جزیره در پیش است. بار سنگین بدهی دولت و احتمال بروز برخی تکانه‌های سیاسی، پوند استرلینگ را تهدید می‌نماید. شاخصهای پیشنگر همچون اعتماد تجاری، تولیدات صنعتی و اطمینان مصرف‌کننده نیز سیگنالهای مناسبی از اقتصاد این کشور در آینده نزدیک ارائه نمی‌کنند. با توجه به شرایط موجود به نظر نمی‌رسد بانک مرکزی انگلیس نیز تا پایان سال مالی ۲۰۱۰ نرخ بهره کلیدی (نرخ ریپو) را از سطح بسیار نازل ۰/۵ درصد افزایش دهد. بنابراین به نظر می‌رسد با شروع سال جدید میلادی لیره تحت فشارهای نزولی قرار گیرد هرچند همانطور که اشاره شد حتی نرخ کنونی آن (مثلاً هر پوند ۱/۶ دلار) پایین‌تر از نرخ تعادلی آن در بلند مدت قرار دارد.

---

³ در (انگلیس و کانادا و استرالیا) اولین روز کار بعد از عید کریسمس که طی آن به پستی و کارمند و غیره هدیه می‌دهند.

ب-بازار پولی

در قلمرو پادشاهی متحد، بانک مرکزی انگلیس (BoE) استقلال اجرایی و تصمیم گیری در مورد نرخ بهره را دارا است. این تصمیم گیری توسط کمیته سیاست پولی (MPC) صورت می گیرد و نرخ بهره کلیدی این بانک نرخ بهره موسوم به ریپو است. نرخ ریپو در عملیات بازار باز توسط BoE و گروهی از متعامل ها (بانکها، موسسات ارائه کننده خدمات مالی شخصی^۴ و بنگاههای مرتبط با اوراق بهادار^۵) مورد استفاده قرار می گیرد.

در حال حاضر نرخ ریپو ۰/۵ درصد است و میزان برنامه خرید داراییها با ۲۵ میلیارد پوند افزایش در ابتدای ماه نوامبر در مجموع به ۲۰۰ میلیارد پوند از آغاز اجرای این طرح در سال ۲۰۰۸ رسیده است.

ج-اقتصاد داخلی

طبق آخرین بازنگری صورت گرفته، تولید ناخالص داخلی انگلیس در سه ماهه سوم ۰/۲ درصد کاهش یافت و همه را غافلگیر ساخت زیرا انتظار میرفت تنها ۰/۱ درصد کاهش یابد. بنابر گزارش مرکز آمارهای ملی انگلیس تولید ناخالص داخلی این کشور برای ششمین فصل متوالی با کاهش روبرو شده است که از زمان جنگ جهانی دوم یک رکورد محسوب می شود. از سه ماهه اول سال ۲۰۰۸ تا کنون اقتصاد شبه جزیره ۵/۹ درصد کوچکتر شده است که بیشترین میزان کاهش طی ۶۰ سال گذشته محسوب

---

⁴ Building Societies

⁵ Securities Firms

می‌گردد. کاهش ۰/۷ درصدی تولیدات صنعتی و ۰/۲ درصدی خدمات این کشور امید به بازگشت شرایط بهبود در آینده نزدیک را کمرنگ ساخته است. این درحالی است که اقتصادهای آمریکا، آلمان، فرانسه و ژاپن از سه ماهه دوم بهبود اقتصادی را آغاز کرده‌اند. آمار ضعیف رشد اقتصادی انگلیس بانک مرکزی این کشور را تحت فشار قرار داد تا میزان خرید دارایی‌های مالی را از ۱۷۵ میلیارد پوند فراتر برده و به ۲۰۰ میلیارد پوند در ماه نوامبر افزایش دهد و دولت این کشور ابزارهای جدیدی برای تقویت اقتصاد در گزارش مقدماتی بودجه خود معرفی نماید.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی انگلیس													
اکتبر	نوامبر	دسامبر	ژانویه	فوریه	مارس	آوریل	مه	ژوئن	ژوئیه	اوت	سپتامبر	اکتبر	ماه شاخصهای اقتصادی
۶/۱۰	۶/۱۰	۶/۴۰	۶/۶۰	۶/۷۰	۷/۱۰	۷/۳۰	۷/۶۰	۷/۸۰	۷/۹۰	۷/۸۰	۷/۸۰	۷/۹۰	نرخ بیکاری (به درصد)
-۲/۹۷	-۲/۹۶	-۵۹/۴۷	-۳/۸۲	-۳/۷۷	-۴/۲۶	-۵/۱۴	-۴/۱۰	-۴/۲۶	-۴/۳۴	-۳/۱۴	-۴/۹۱	-۵/۱۴	موازنه تجاری (به میلیارد دلار)
-۶/۴۰	-۸/۳۰	-۹/۷۰	-۱۲/۲۰	-۱۲/۹۰	-۱۲/۶۰	-۱۲/۳	-۱۲/۴۰	-۱۰/۹	-۹/۷	-۱۱/۹۰	-۱۰/۸۰	-۸/۴۰	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی
۴/۵	۴/۱	۳/۱	۳/۰	۳/۲۰	۲/۹۰	۳/۰	۳/۲۰	۱/۸۰	۱/۸۰	۱/۶۰	۱/۱۰	۱/۵۰	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)
سه ماهه چهارم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۹			سه ماهه دوم ۲۰۰۹			سه ماهه سوم ۲۰۰۹			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)	
-۰/۲			-۵/۰			-۵/۵			-۵/۱				

نوسانات قیمت طلا در سال ۲۰۰۹ میلادی

قیمت طلا در سال ۲۰۰۹ میلادی، برای نهمین سال متوالی، نسبت به سال ماقبل افزایش یافت. قیمت هر اونس طلا از ۲۷۲/۵۵ دلار در پایان سال ۲۰۰۰ میلادی بتدریج افزایش یافت تا به سطح ۸۳۳/۲۰ دلار در پایان سال ۲۰۰۷ و ۸۸۰/۱۲ دلار در پایان سال ۲۰۰۸ و ۱۰۹۶/۲۰ دلار در پایان سال ۲۰۰۹ میلادی افزایش یافت. به عبارت دیگر در ظرف نه سال گذشته قیمت طلا حدود ۴/۰۲ برابر شد. در سال گذشته حدود ۲۱۸ دلار افزایش یافت که بالاترین افزایش سالانه، پس از افزایش ۲۸۶ دلاری آن در سال ۱۹۷۹ میلادی، می باشد. البته افزایش شدید قیمت طلا در سال ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ میلادی چندان دوام نیاورد و در سال بعد قیمت طلا رو به کاهش نهاد. افزایش شدید قیمت طلا در سال ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ میلادی به دلیل پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، افزایش شدید قیمت نفت، تصرف سفارت آمریکا در تهران توسط دانشجویان، وقوع شورش

عظیم در مکه ، مسدود شدن داراییهای ایران در آمریکا و حمله شوروی سابق به افغانستان، بوده است . از سال ۱۹۸۲ میلادی تا پایان دهه ۱۹۸۰ میلادی قیمت طلا در محدوده ۵۰۰-۳۵۰ دلار در نوسان بود . در دهه ۱۹۹۰ میلادی فروش طلا توسط بانک های مرکزی اروپایی نظیر بانک مرکزی بلژیک و بانک مرکزی هلند و بانک های مرکزی غیر اروپایی نظیر بانک مرکزی کانادا، شروع شد. در اواخر این دهه بانک های مرکزی سوئیس و انگلیس نیز به جمع فروشندگان طلا پیوستند . به همین دلیل در اواخر دهه ۱۹۹۰ میلادی قیمت طلا تحت تأثیر فروش های طلا توسط بانک های مرکزی سیر نزولی شدیدی را در پیش گرفت . حتی قیمت طلا در اواخر سال ۱۹۹۹ میلادی به سطح حدود ۲۵۰ دلار نیز رسید.

اما در سپتامبر ۱۹۹۹ میلادی بانک های مرکزی اروپا توافق کردند که به مدت پنجسال سقف فروش طلای خود را به سالانه ۴۰۰ تن محدود نمایند. از آن زمان به بعد این معاهده با اندکی تغییرات در دو نوبت دیگر یعنی در سال ۲۰۰۴ و ۲۰۰۹ تمدید شد. معاهده مذکور منشأ شروع افزایش نه ساله اخیر قیمت طلا در بازارهای جهانی بوده است . در این افزایش قیمت طلا در سال های مذکور، افزایش مداوم قیمت نفت خام، خرید طلا توسط تولیدکنندگان ، رسواییهای مالی در شرکت انرون و سایر شرکت های آمریکایی در سال ۲۰۰۲ ، احتمال اعمال سقفی برای سپرده های بانکی تحت پوشش بیمه در ژاپن (در سال ۲۰۰۲) ، کشمکش های سیاسی در خاورمیانه ، بحران مالی در آمریکا و سایر نقاط جهان از اوت سال ۲۰۰۷ میلادی به بعد ، تزریق چند تریلیون نقدینگی به بازار توسط بانک های مرکزی (آمریکا ، اروپا و سایر بانک های مرکزی) و سرانجام خرید طلا توسط بانک های مرکزی بوده است.

بانک های مرکزی جهان که سال های متمادی بطور خالص از عرضه کنندگان طلا به بازارهای جهانی بودند، در سه ماهه اول سال ۲۰۰۹ میلادی بطور خالص به خریداران طلا از بازارهای جهانی تبدیل شدند. خالص عرضه طلا توسط بانک های مرکزی از ۶۶۰/۶ تن ، یعنی تقریباً معادل ۱۶/۰ درصد کل عرضه طلا به بازار در سال ۲۰۰۵ میلادی ، بتدریج کاهش یافت تا به سطح ۲۴۶ تن یا معادل ۷/۰ درصد کل عرضه طلا به

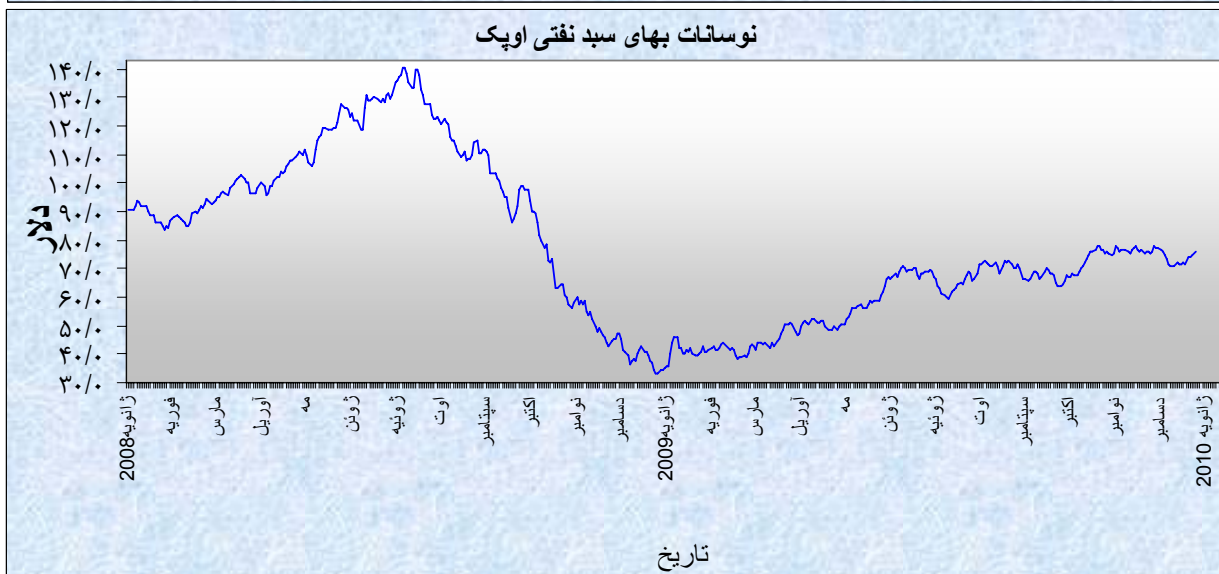
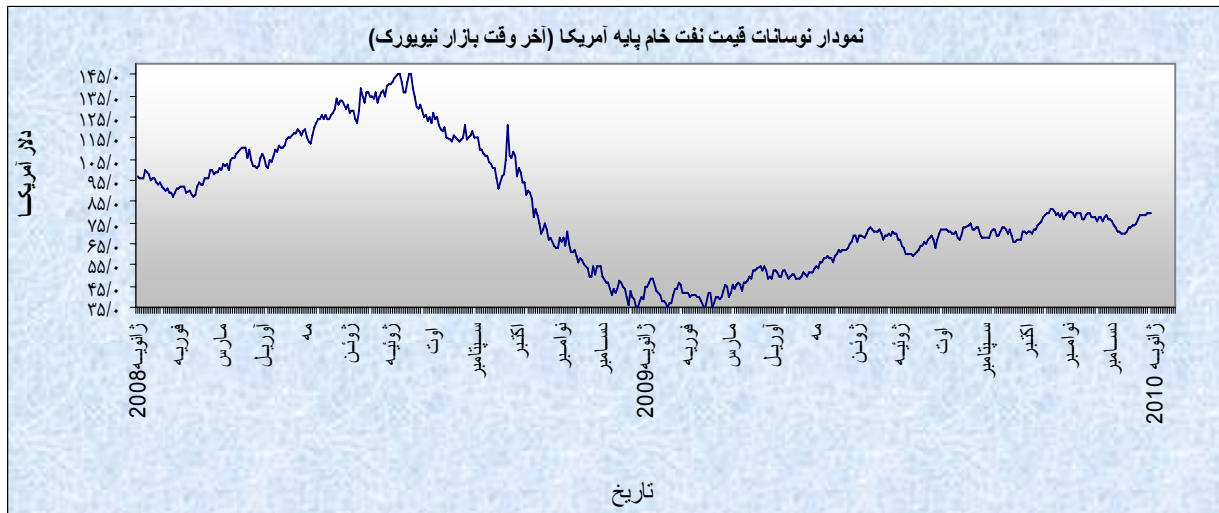
بازار های جهان در سال ۲۰۰۸، کاهش یافت . حتی در سه ماهه سال ۲۰۰۹ میلادی، بانک های مرکزی بطور خالص حدود ۱۴ تن طلا از بازار خریداری کردند. بعداً در سوم نوامبر بانک مرکزی هند اعلام کرد که حدود ۲۰۰ تن طلا در فاصله زمانی ۳۰-۱۹ اکتبر از صندوق بین المللی پول خریداری کرد. خریدهایی از طلا توسط بانک مرکزی روسیه نیز در سال ۲۰۰۹ صورت گرفت . بانک مرکزی چین نیز از سال ۲۰۰۳ میلادی به بعد ، بر موجودی طلای خود افزوده است. خبرهای خرید طلا توسط بانک مرکزی هند سبب شد تا قیمت طلا به شدت سیر صعودی در پیش گیرد و در سوم دسامبر ۲۰۰۹ به سطح هر اونس ۱۲۲۰ دلار، یعنی به بالاترین سطح تاریخی برسد.

وجود حجم عظیم نقدینگی ، ضعف شدید دلار و امکان جایگزینی ارزهای دیگر به جای دلار به عنوان ذخیره ارزی و واسطه مبادله نیز از دلایل دیگر افزایش شدید قیمت طلا در سال ۲۰۰۹ میلادی بود. البته از اوایل دسامبر به بعد ترقی دلار به کاهش قیمت طلا منجر شد. در سال ۲۰۰۹ میلادی ، ETF ها بر خریدهای فیزیکی طلا افزودند.

نفت

متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا در هفته گذشته نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل در بازار نیویورک ، ۴/۴۴ درصد افزایش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار مذکور، بهای هر بشکه نفت خام پایه آمریکا در محدوده ۷۸/۸۷-۷۹/۳۶ دلار معامله گردید .

نوسانات بهای نفت خام طی هفته گذشته ، بطور عمده تحت تأثیر برخی اخبار امیدوارکننده اقتصادی، نوسانات بازارهای ارز و سهام ، کاهش بیش از انتظار موجودی انبار نفت آمریکا برای

دومین هفته متوالی و کاهش حجم مبادلات و پوشش وضعیتهای فروش توسط معامله گران در شرف آغاز سال نو میلادی بود.

جدول ۱- موجودی انبار نفت آمریکا

تولیدات	موجودی انبار در هفته منتهی به ۲۰۰۹/۱۲/۲۵ (ارقام به میلیون بشکه)	درصد تغییر نسبت به هفته ماقبل	درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل
نفت خام	۳۲۶/۰	-۰/۴۶	۰/۳۴
فرآورده های میان تقطیر	۱۵۹/۳	-۱/۲۴	۱۰/۸۷
بنزین	۲۱۶/۰	-۰/۱۴	۲/۲۲

در روز دوشنبه اعلام شد که بر اساس مدل‌های هواشناسی دمای هوا در آمریکا (بزرگترین واردکننده نفت جهان) طی هفته پیش‌رو سردتر خواهد شد. این خبر قیمت نفت حرارتی را در بازارها افزایش داد. افزایش ۸ درصدی سودآوری بخش صنعت در چین و تقاضای روسیه از اوکراین برای کاهش هزینه انتقال نفت این کشور از خاک اوکراین (که نگرانیها در مورد تکرار تجربه قطع جریان انرژی به اروپا را به همراه داشت) از جمله مهمترین عواملی بودند که روند صعودی قیمت نفت را در ابتدای هفته گذشته حفظ کردند. شاخصهای جهانی سهام در روز دوشنبه با افزایش همراه بودند. در آمریکا نیز افزایش خرده فروشی در سه ماهه چهارم (فصل تعطیلات) در ابتدا باعث افزایش سهام شد اما در ادامه تنزل سهام خطوط هوایی به دلیل مسایل امنیتی افزایش اولیه شاخص سهام را خنثی نمود.

روز سه شنبه از یکسو سرد شدن هوا و گمانه‌ها در مورد کاهش موجودی انبار نفت خام و فرآورده‌های میان تقطیر آمریکا قیمت نفت را تحت فشار صعودی قرار می‌داد و از سوی دیگر اوج‌گیری دلار و تقاضای ضعیف بنزین مانعی برای افزایش قیمت نفت بود. با این حال قیمت نفت برای تحویل در ماه فوریه با اندکی افزایش نسبت به روز قبل مابین ۷۸/۰۲-۷۹/۳۹ دلار در هر بشکه معامله گردید. در روزهای چهارشنبه و پنجشنبه نیز روند صعودی قیمت نفت همچنان وجود داشت.

اداره انرژی امریکا در روز چهارشنبه موجودی انبار نفت این کشور تا تاریخ ۲۵/۱۲/۲۰۰۹ را اعلام کرد که همچون هفته قبل از آن موجودی نفت خام و فراورده‌های میان تقطیر کاهش یافته بود. نگاهی دقیق تر نشان می‌دهد که شرکتهای نفتی امریکا با انگیزه پرداخت مالیات کمتر در پایان سال، طی اقدامی از قبل برنامه‌ریزی شده، به کاهش واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی طی هفته‌های پایانی سال مبادرت کرده‌اند.

جدول ۲- قیمت نفت خام در هفته منتهی به اول ژانویه ۲۰۱۰							
عنوان	تاریخ	دوشنبه ۲۸ دسامبر	سه شنبه ۲۹ دسامبر	چهارشنبه ۳۰ دسامبر	پنجشنبه ۳۱ دسامبر	جمعه ۱ ژانویه	متوسط هفته
نفت پایه امریکا	۷۸/۷۷	۷۸/۸۷	۷۹/۲۸	۷۹/۳۶	-	۷۹/۰۷	
نفت برنت	۷۷/۳۲	۷۷/۶۴	۷۸/۰۳	۷۷/۹۳	-	۷۷/۷۳	
نفت اوپک	۷۴/۸۳	۷۶/۱۹	-	-	-	۷۵/۵۱	

نگاهی اجمالی به بازار نفت در سال ۲۰۰۹:

سال ۲۰۰۹ در حالی پایان یافت که قیمت نفت در آخرین روز فعالیت بازار، نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷۸ درصد رشد نشان می‌دهد. این مقدار، بیشترین میزان افزایش طی سال در یک‌دهه گذشته محسوب می‌شود. شاید مهمترین دلیل طرف عرضه، پایبندی اعضای اوپک بویژه عضو محوری این کارتل نفتی یعنی عربستان سعودی نسبت به سهمیه‌های اعلام شده باشد. به این ترتیب عرضه کنندگان نفت توانستند به خوبی مازاد عرضه‌ای که به دلیل تقاضا در بازار بوجود آمده بود را حذف نمایند. همچنین از طرف تقاضا، بهبود شرایط اقتصادی طی سال گذشته هرچند بواسطه تقویت بنیادهای اقتصادی نبود بلکه به لطف تزریق پول فراوان بویژه سیاستهای تشویقی و انبساطی دول چین و امریکا بوجود آمد اما به هر حال توانست تا حدودی تقاضا را تقویت نماید.